

Reģionu komitejas atzinums par tematu “Eiropas Komisijas paziņojums Kopienas Lisabonas programmas īstenošana: politikas pamats ES apstrādes rūpniecības stiprināšanai — ceļā uz integrētāku pieeju rūpniecības politikai”

(2006/C 229/04)

REĢIONU KOMITEJA,

ņemot vērā Komisijas paziņojumu: “Kopienas Lisabonas programmas īstenošana: politikas pamats ES apstrādes rūpniecības stiprināšanai — ceļā uz integrētāku pieeju rūpniecības politikai” KOM(2005) 474 galīgā red.;

ņemot vērā Eiropas Komisijas 2005. gada 16. marta lēmumu saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 265. panta 1. punktu konsultēties par minēto jautājumu ar Reģionu komiteju;

ņemot vērā Komitejas priekšsēdētāja 2005. gada 10. janvāra lēmumu lūgt Ekonomikas un sociālās politikas komisiju izstrādāt atzinumu par minēto jautājumu;

ņemot vērā Ekonomikas un sociālās politikas komisijas 2006. gada 6. aprīlī pieņemto atzinuma projektu CđR 39 rev. 2 (ziņotājs: **Onno Hoes kgs**, Ziemeļbrābantes provinces deputāts (**NL, ELDA**));

tā kā

- 1) modernizēta Eiropas rūpniecības politika, kas balstītos uz rūpniecības konkurētspēju, ir izaugsmes un darbavietu radīšanas stratēģijas absolūta prioritāte. Tās pamatā esošās problēmas ietekmē visus Eiropas Savienības reģionus, un attiecīgo procesu dinamika ir ievērojama un pārliecinoša. Reģionu komiteja tāpēc ir gandarīta par Komisijas vēlmi un apņemšanos būtiski veicināt nepieciešamās reformas;
- 2) ņemot vērā straujās izmaiņas pasaules ekonomikā, reformas vairs nedrīkst atlikt. Eiropas konkurētspēja ir pakļauta spēcīgam spiedienam, kas nozīmē to, ka Eiropas rūpniecības politikas atjaunošanai ir jānotiek ātrāk un noteiktāk. Reģionu komiteja atzinīgi vērtē saistības, ko saskaņā ar Komisijas lūgumu ir uzņēmušās daudzas nozaru organizācijas, tomēr nav pārliecināta, vai tas būs pietiekami darbības uzsākšanai. Uz pasaules ekonomiskās konkurences fona Eiropa savu potenciālo spēku pirmām kārtām saskata konkurētspējīgos reģionos, kurus šajā atzinumā apzīmē ar vārdu no angļu valodas — “valleys” (“ielejas”), kuru pamatā ir slavenās Silikona ielejas (*Silicon Valley*) koncepcija un Pasaules ekonomikas foruma filozofija. Šādas Eiropas “ielejas”, kas ir radušās uz agrāko rūpniecības un ekonomikas nozaru pamata, ir nākamie ekonomikas un sociālās atjaunotnes virzītājspēki;
- 3) Stokholma, Kembridža, Bavārija, Rona-Alpi un Nīderlandes dienvidaustrumi, kā arī tādi straujas izaugsmes reģioni kā Vermlānda, Rīga un Saksija — Anhalte ir tikai daži šādu reģionu piemēri. Reģionu komiteja aicina Komisiju padarīt šādu pieeju par rūpniecības politikas centrālo elementu un tādējādi labāk paredzēt un noteikt Eiropas reģionālo saimniecisko kompleksu veidošanos. Ņemot vērā minēto mērķi, ievērojami jāpaaugstina pašreizējo priekšlikumu efektivitāte; minētie priekšlikumi aprobežojas tikai ar “pamatnosacījumu” noteikšanu un šajā ziņā sniedz pārāk mazu stimulu atjaunošanai. Jaunajai Eiropas rūpniecības politikai pirmām kārtām ir jābūt vērstai uz vairākas nozares aptverošu attīstību, kas balstītos uz jaunām tehnoloģiju, ražojumu un tirgus kombinācijām;
- 4) Reģionu komiteja šajā atzinumā izsaka vairākus konkrētus priekšlikumus, kuru mērķis ir ievērojami paaugstināt Eiropas Savienības instrumentu efektivitāti un veicināt minēto instrumentu efektīvāku integrāciju. Tāpēc, sākoties nākamajai, Vācijas prezidentūrai, ir jāizveido stingrs pamats, un Reģionu komiteja aicina Komisiju un Parlamentu nākt klajā ar inovatīvas un apņēmīgas politikas priekšlikumiem,

65. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 14. un 15. jūnijā (14. jūnija sēdē), pieņēma šo atzinumu.

1. Reģionu komitejas viedoklis.

Priekšlikumi, kas attiecināmi uz starpnozaru politiku.

1.1 Komisija savā darba plānā izklāsta septiņas starpnozaru politikas iniciatīvas, kas paredz risināt dažādu nozaru grupējumu kopējās problēmas un stiprināt dažādo politikas jomu sinerģiju. Tās ir:

- iniciatīva intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības garantēšanai;
- augsta līmeņa grupa konkurētspējas, enerģētikas un vides jautājumos;
- pasākumi pieejas tirgum nodrošināšanai (starptautiskajos tirgos);
- jauna tiesību aktu vienkāršošanas programma;
- kvalifikācijas celšana dažādās nozarēs (kvalificētāks personāls);
- strukturālo pārmaiņu pārvaldība rūpniecībā;
- integrēta pieeja pētniecībai un inovācijai.

1.2 Visiem minētajiem pasākumiem ir fundamentāla nozīme Eiropas rūpniecības konkurētspējas palielināšanā. Kopumā RK pilnībā atbalsta šos priekšlikumus. Komiteja lūdz vērst īpašu uzmanību strukturālo pārmaiņu pārvaldībai rūpniecībā, kā arī jaunajai tiesību aktu vienkāršošanas programmai. Runa šajā kontekstā patiešām ir par lietas būtību — tieši šī ir tā joma, kurā ir nepieciešams atbalstīt un veicināt jauno, reģionu iniciēto politiku. Konkurētspējai Eiropas Savienībā ir jābūt debašu galvenajai tēmai, proti, debašu par to, kā risināt globalizācijas radītās problēmas un izmantot tās radītās iespējas ar mērķi nodrošināt mūsu bērnu labklājību. Mēs noraidām jebkādu atpakaļejošu protekcionistisku pieeju, kas balstās uz iepriekš sasniegtā līmeņa saglabāšanu. Tādas iniciatīvas kā Komisijas ierosinātā Globalizācijas pielāgošanas fonda izveide ir jāsteno, nevis lai norobežotos un aizsargātos, bet gan lai veicinātu attīstību, piemēram, nodrošinot apmācību jaunajās, daudzsološajās nozarēs.

1.3 Tādēļ RK aicina Komisiju tiešāk atsaukties uz reģionālo inovācijas politiku, kas lielā mērā ir virzīta uz reģionālo klasteru un jaunu sadarbības veidu sekmēšanu. Eiropā sastopami vairāki Komisijas un reģionu veiksmīgas sadarbības piemēri; īpaši jāmin Ziemeļbrābantes rīcības programma inovācijai 2005.–2010. g. *“Connecting, creating and enabling winners”*.

1.4 Starpnozaru iniciatīvu izstrāde īpaši nodrošinās mūsdienīgas un integrētākas Eiropas politikas attīstību. Tādēļ mēs īsi vēlamies norādīt uz dažiem ierosinātajiem pasākumiem, īpašu uzmanību pievēršot iespēju izmantošanai, ko paver integrētāka pieeja.

Augsta līmeņa grupa konkurētspējas, enerģētikas un vides jautājumos

1.5 Enerģija un vide tuvākajos gados būs prioritārās tēmas pasaules līmenī. Komisijai ir jādod nepieciešamais impulss. Minētajās jomās slēpjas jauni daudzsološi tirgi un interesantas iespējas ES rūpniecības un pētniecības politikai.

Šāds solis veicinās to, ka enerģētiku un ilgtspējīgu attīstību (ekoloģiskāki izstrādājumi un ražošanas procesi) apskata nevis nošķirti, bet gan, ka tās patiešām kļūst par rūpniecības un inovāciju politikas sastāvdaļu. Lielāka uzmanība ir jāvelta alternatīvu enerģijas avotu attīstīšanai.

Enerģijas izmaksas veido svarīgu mūsu rūpniecības izmaksu daļu. Reģionu komiteja aicina dalībvalstis palielināt infras-truktūru savienojamības spēju, lai tad, kad notiks enerģijas tirgus liberalizācija, mūsu rūpniecības uzņēmumi varētu iegādāties gāzi un elektrību visā Eiropā. Vietējo un reģionālo pašvaldību dalība enerģijas piegādes uzņēmumu kapitālā var efektīvi veicināt vienlīdzīgu nosacījumu Eiropas mērogā rašanos.

Kvalifikācijas celšana nozaru jomā

1.6 RK uzstāj, ka jaunā rūpniecības politika ir jāizvērtē Lisabonas stratēģijas un globalizācijas kontekstā. Pārstrukturēšanas process reģionos un valstīs ir šīs attīstības rezultāts. Kā jau Reģionu komiteja atzīmēja savā atzinumā par uzņēmumu pārstrukturēšanu un pārvietošanu (*CdR 148/2005 fin.*), ir nepieciešams nodrošināt labu pārstrukturēšanas procesa pārvaldību (skat. šajā sakarā mūsu iepriekšējo piezīmi par Globalizācijas pielāgošanas fonda izveidi attīstības, nevis pasargāšanas nolūkā). Gadījumos, kad īstenošanu veic no Briseles, ir būtiski veicināt ekonomikas un sociālo kohēziju — šiem abiem kohēzijas veidiem ir jābūt efektīva un elastīgāka darba tirgus pamatelementiem. Diskusijās vēlam pievērsties prioritārajai “sociālās inovācijas” tēmai. Būtiskais jautājums ir noskaidrot, kā rīkoties, lai Eiropas strādājošie labāk spētu pielāgoties reizēm visai skarbiem pārstrukturēšanas nosacījumiem, vienlaikus nekļūstot par strukturāla bezdarba upuriem.

1.7 Darba ražīguma pieaugums, nodarbinātības līmenis un darba tirgus mobilitāte ir svarīgi faktori Eiropas Savienības konkurētspējas uzturēšanai. Šim aspektam ir jāpievērš īpaši liela vērība, gan realizējot dalībvalstu politiku, gan ES programmu un struktūrfondu ietvaros. Turklāt ir jāpadara vieglāka pieeja (pagaidu) Eiropas darba tirgum tiem ieceļotājiem no trešām valstīm, kam ir augsta kvalifikācija — šāda liberalizācija veicinātu arī Eiropas konkurētspēju.

Intelektuālā īpašuma tiesības

1.8 RK konstatē, ka atsevišķas nozīmīgas apstrādes rūpniecības nozares joprojām bauda būtiskas priekšrocības attiecībā pret konkurentiem, bet savukārt arī tās var skart globalizācijas negatīvā ietekme. Atbilstoši intelektuālā un rūpnieciskā īpašuma aizsardzībai ir svarīga nozīme Eiropas Savienības konkurētspējas nodrošināšanā. Intelektuālā īpašuma aizsardzība stimulē inovatīvus pasākumus un jaunu saimnieciskās darbības modeļu rašanos. Normatīvais pamats ir jāpielāgo ātri notiekošajām tehnoloģiskajām un sociālajām pārmaiņām. Likumdošanai šajā jomā ir jābūt skaidri saprotamai un jānodrošina tiesiskā noteiktība. Noteikumi ir jāpieņem un jāpiemēro gan Eiropas līmenī (Kopienas likumdošana), gan plašākā starptautiskā līmenī (Pasaules tirdzniecības organizācija, tirdznieciskie intelektuālā īpašuma tiesību aspekti). Daudzi uzņēmēji mazos un vidējos uzņēmumos, kas ir *inovāciju dzinējspēks*, joprojām precīzi nezina, kā tieši reaģēt uz viņu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem. Patentu uzturēšanas izmaksas Eiropā, kas ir ievērojami augstākas nekā, piemēram, ASV, rada milzīgas problēmas nozīmīgam skaitam mazo un vidējo uzņēmumu. Attiecībā uz izmaksām saistībā ar patentu pieteikumu ārkārtīgi liela nozīme ir tam, ka pēc minētā jaunākuma 30 gadu apspriešanas posma šobrīd ir ieviests Kopienas patents. Piecus gadus pēc tam, kad Eiropas Komisija izvirzīja konkrētu priekšlikumu, jautājums joprojām ir bloķēts Padomē sakarā ar domstarpībām par valodu režīmu. RK aicina Eiropas Komisiju, pamatojoties uz EK Līguma 95. pantu, ierosināt saskaņotu direktīvu. Saskaņā ar minēto pantu varētu saglabāt valstu patentu režīmus, bet tiem būtu piemērojams savstarpējas atzīšanas princips. Ierobežojot iesaistīto valodu skaitu ar attiecīgās dalībvalsts valodu, pievienojot vēl angļu valodu, Kopienas patenta ieviešanas izmaksas varētu ievērojami samazināt, kas galvenokārt sniegtu atvieglojumus MVU. Šādā veidā būtu iespējams izveidot starptautiski konkurētspējīgu patentu. Turklāt ir līdz minimumam ir jāsamazina maksājums par patentu saglabāšanu, ko iekasē daudzās ES valstīs un kurš neveicina inovācijas attīstību.

Integrēta pieeja attiecībā uz pētniecību un inovāciju

1.9 Septītajai pamatprogrammai un Konkurētspējas un inovāciju programmai (CIP) kopīgi ar struktūrfondiem ir būtiska nozīme pētniecības un inovāciju veicināšanā un vadlīniju noteikšanā. Septītās pamatprogrammas finansējumam ir jābūt pietiekamam, lai palielinātu ES konkurētspēju un nostiprinātu tos reģionus, kuros izmanto vadošās tehnoloģijas. Izstrādājot finanšu plānu, attiecīgo budžetu nedrīkst samazināt.

1.10 Šajā atzinumā RK uzsver to, ka uzmanība jāpievērš reģionālo ekonomikas kompleksu stimulēšanai Eiropā (Eiropas ieleju veidošana). Šim nolūkam reģionos vairāk jāapvieno struktūrfondu un pamatprogrammu, piemēram, septītās pamatprogrammas un CIP izmantošana. Reģionu komiteja aicina Komisiju šajā sakarā nākt klajā ar konkrētiem priekšlikumiem.

Papildus visam citam līdzekļi ir jānovirza moderno tehnoloģiju izpētei ar vadmotīviem — "atklāto inovāciju" kultūras un klasteru izveides veicināšana reģionos.

1.11 Lai izstrādātu ilgtspējīgu ekonomikas modeli kādam no augsto tehnoloģiju reģioniem, nepietiek tikai ar apjomīgiem ieguldījumiem pētniecībā. To pierāda Eindhovenas reģiona *Brainport* (augsto tehnoloģiju izpētes centrs) gūtā pieredze. Konkrētu zināšanu iespējami dažādas pielietošanas vairākās inovāciju ķēdēs veicināšana nodrošina darba vietu rašanos visos līmeņos, kā arī zināšanu piesaisti kādam konkrētam reģionam. Maziem un vidējiem uzņēmumiem ir tādas pat tiesības uz veicināšiem pasākumiem kā zināšanu radītājiem. Reģionu komiteja aicina Eiropas Komisiju izmantot Eiropas programmas un struktūrfondus mērķtiecīgāk, lai nodrošinātu vairāku inovācijas ķēžu esamību vienā reģionā. Tas ļautu radīt lielu skaitu darba vietu personām, kurām ir augstākā izglītība, augstākā profesionālā izglītība un vidējā profesionālā izglītība.

1.12 Attiecībā uz pēdējo minēto punktu RK lūdz piešķirt īpašu vērību ES pamatprogrammu un fondu pieejamības nodrošināšanai maziem un vidējiem uzņēmumiem. RK uzskata, ka tā ir nopietna problēma, — ja netiks veikti vienkāršošanas pasākumi, mērķi saistībā ar MVU attīstības veicināšanu nav lielas izredzes īstenot. Ir svarīgi radīt atvērtāku inovācijas kultūru, kurā finansējumu un labāk integrētos projektus padarīt pieejamākus MVU.

1.13 Reģionālās inovācijas politikas īstenošanā gūtā pieredze liecina, ka MVU ir izdevīgi sadarboties ar lielākiem uzņēmumiem. Tieši tādēļ RK vērs uzmanību uz to, ka Eiropas rūpniecības politikā vairāk ir jāakcentē lielo uzņēmumu (!) un MVU sadarbība. Tik pat svarīga ir arī sadarbība starp MVU un pētniecības centriem.

1.14 Nobeigumā vēl viena piebilde par iespējamo integrēto pieeju attiecībā uz Eiropas rūpniecības politiku. Jo īpaši uzmanība būtu jāpievērš rūpniecības politikas saistībai ar ilgtspējīgas attīstības un sociālās kohēzijas politiku; tā ir būtiska problēma ES. Īstenojot minēto programmu, Komisija var palīdzēt nodrošināt, ka ilgtspējīgas zināšanu sabiedrības attīstības ietvaros lielāka uzmanība tiek pievērsta jaunām sadarbības formām un produkcijas-tirgus apvienojumam tādās jomās kā veselības aizsardzības nozare (medicīniski tehniskas inovācijas), vide un enerģija, Eiropas rūpniecībai padarot pieejamus jaunus un izdevīgus tirgus.

1.15 Mēs jau aplūkojam apvienošanās un galveno Eiropas ekonomikas darbību specializācijas tendenci. Minēto tendenci būtu nepieciešams stiprināt citās politikas jomās, piemēram, teritoriālplānošanā un infrastruktūru modernizācijā. Eiropas politikā skaidrāk jāparedz izdevīgu apstākļu radīšana starptautiskajām (pārrobežu) augsto tehnoloģiju zonām, ko vieno moderna Eiropas infrastruktūra, tās padarot pieejamas. Bez tam atbalstāma ir Eiropas Komisijas priekšsēdētāja *Barosso* kga ideja izveidot Eiropas univeristāti (Eiropas Tehnoloģisko institūtu). Augsta līmeņa tehnoloģiskais institūts Eiropas Savienībā ļautu novērst intelektuālā darbaspēkau aizplūšanu uz citām pasaules valstīm. Šis ir īstais brīdis, lai Eiropas Savienība izveidotu institūtu, kas spētu sacensties ar Masačūsetsas Tehnoloģisko institūtu Bostonā.

(!) Šajā sakarā uzmanība jāpievērš arī lielajiem uzņēmumiem.

Priekšlikumi, kas attiecināmi uz nozaru politiku

1.16 Jaunās iniciatīvas, kuras Komisija ierosinās, ir šādas:

- farmaceitiskās nozares forums;
- bioloģijas un biotehnoloģijas stratēģijas vidusposma pārskats;
- jaunas augsta līmeņa grupas par ķīmijas rūpniecību un aizsardzības rūpniecību;
- Eiropas kosmosa programma;
- darba grupa par IKT konkurētspēju;
- dialogs par politiku mašīnbūves nozarē;
- pētījumi par konkurētspēju (IKT industrija, pārtikas ražošana, modes un dizaina industrija).

1.17 Komisijas darba pamatā esošie nozaru pētījumi liecina, ka vairākas Eiropas rūpniecības nozares ir pietiekami spēcīgas, lai saglabātu konkurētspēju pasaules līmenī. Starptautiskā līmeņa darbību īstenošanai izšķirošs faktors ir rūpniecības atbilstība zināšanu un inovāciju prasībām saistībā ar jauniem produktiem un ražošanas procesiem.

1.18 Ir svarīgi, lai ES un dalībvalstis pārliecinoši turpinātu atbalstīt šo pārmaiņu un reformu procesu. RK uzskata, ka pašreizējās ES pamatprogrammas saistībā ar (jaunajiem) struktūrfondiem ir efektīvs veicināšanas instruments.

1.19 Tādās nozarēs kā mašīnbūvē un iekārtu rūpniecībā koncentrācija un apjoms ir noteicošie elementi Eiropas stratēģisko plānu izstrādē. ENIAC un Artemis stratēģiskajiem plāniem ir būtiska nozīme attiecībā uz Eiropas un valstu investīcijām minētajā jomā.

1.20 Lai arī pastāvīga vērtība jāatvēr daudzu nozaru konkurētspējai, ir jāizdara būtisks secinājums, ka Eiropas turpmākā labklājība arvien vairāk būs atkarīga no starpnozaru darbībām. Komisijai uz to būtu jāvērs īpaša uzmanība. Rūpniecības politika var veicināt progresu minētajā jomā, sekmējot "starpnozaru mijiedarbību", tādējādi neizbēgami panākot strauju attīstību un ievērojamas inovācijas attiecībā uz produktiem un tirgdarbību. Minētā attīstība iezīmējas atsevišķās nozarēs, proti, pārtikas rūpniecībā un farmācijas rūpniecībā (bioloģijas nozarēs), biomedicīnas tehnoloģijās, kā arī automašīnu sistēmās un augstajās tehnoloģijās.

1.21 Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisijas noteiktās četras kategorijās nav pietiekami aptverošas. Piemēram, bioloģijas nozarēs vajadzētu iekļaut svarīgo "molekulāro medicīnu". Tāpat arī precīzāks skaidrojums sniedzams par nanoelektroniku un integrētajām sistēmām. Vispārīgāku apzīmējumu, piemēram, "radošā industrija" varētu izmantot attiecībā uz modes un dizaina industriju, ņemot vērā tās pašreizējo straujo izaugsmi.

1.22 Arvien lielāka nozīme ir attiecīgo rūpniecisko darbību klasteru veicināšanai jaunu rūpniecisku darbību sekmēšanai. Šo jautājumu Komisijai darba plānā vajadzētu izklāstīt noteiktāk un skaidrāk.

1.23 Tā dēvētais "klasteru modelis", proti, intensīva un strukturēta valsts iestāžu, uzņēmumu, akadēmisko augstskolu un izpētes institūtu sadarbība ir nozīmīgs faktors, lai nodrošinātu sekmīgu darbību visos ES inovatīvajos reģionos, piemēram, Stokholmas reģionā, Bavārijā, Ildefransā, Rona-Alpos, Nīderlandes dienvidaustrumu reģionā. Šādi pieejai ir nepieciešams būtisks atbalsts atjaunotas un labāk integrētas Eiropas rūpniecības politikas ietvaros.

2. Citi Reģionu komitejas ieteikumi.

Eiropa 2027. gadā (nākotnes redzējums)

2.1 Komisijas darba plānā ir izvēsta Lisabonas stratēģija un Gēteborgas mērķi, un šajā ziņā minētais plāns ir konsekventi izstrādāts dokuments. Kā jau iepriekš vairākkārt atzīmēts, minētajā dokumentā ir iekļauti vairāki labi un lietderīgi plāni. To apstrīdēs tikai retais. Dokumentā tomēr nav skaidra nākotnes redzējuma attiecībā uz to, kā Eiropa var apsteigt konkurentus.

2.2 RK iesaka izvirzīt tādu redzējumu, kas ir pamudinošs un entuziasmu rosinošs. Kāda būs Eiropa 2027. gadā? Cik lielā mērā Eiropas rūpniecība būs nodrošinājusi atbilstību 2006. gadā izvirzītajām prasībām? Vai investēšana "intelektuālajos reģionos" ceļā būs sekmējusi ekonomikas un sociālo augšupeju visās ES dalībvalstīs? Veidojot ilgtspējīgu zināšanu sabiedrību, cik sekmīgi būs izdevies atrast jaunas iespējas un tirgus enerģētikas, vides un veselības aizsardzības nozarē? utt.utt.

Aicinājums uzņēmumiem sasniegt pilnu potenciālu un reģionu mijiedarbības stratēģija

2.3 RK iesaka vairāk akcentēt tādu stratēģiju, kurā paredzēti daudzsoļi sasniegumi dažādos reģionos, tādējādi veicinot saimnieciskās darbības un specializācijas koncentrēšanas tendenci, kas turpmākajos gados Eiropā pastiprināsies. Minētās stratēģijas pamatprincips ir tas, ka šādu vadošo reģionu attīstības sekmēšana ievērojami veicinās augšupeju ekonomikā un sociālajā jomā visās ES dalībvalstīs.

2.4 ES rūpniecības politikas atjaunošanas uzsākšanai RK iesaka apstiprināt Eiropas un katras ES dalībvalsts vadošo konkurētspējīgo reģionu noteikšanas kritērijus, kas ļautu novirzīt Eiropas investīciju programmu līdzekļus minētajiem reģioniem, tādējādi papildinot valsts un reģionālās investīcijas un atbalstot šādu reģionu materiālās un intelektuālās produkcijas izlaidi.

Jaunajai Eiropas rūpniecības politikai, kas ir virzīta uz tādu sasniegumu veicināšanu, kuri nodrošina plašas iespējas un jaunu reģionālu saimniecisko kompleksu veidošanu, "jaunās solidaritātes" ietvaros ir jāpievērš īpaša uzmanība atpalikušo reģionu attīstības veicināšanai. Reģionu komiteja iesaka Komisijai ieviest "sviras efekta" sistēmu, piemēram, nosakot, ka palīdzība no Eiropas Savienības struktūrfondiem un pamatprogrammām ir pieejama tikai tad, ja ir noslēgti starpreģionālās ekonomiskās partnerības līgumi.

No nozaru pieejas uz klasteriem (jaunas jomas)

2.5 Eiropas perspektīvo nozaru veicināšana starptautiskā līmeņa sasniegšanai ir un turpmāk būs viens no Eiropas rūpniecības politikas pamatmērķiem. Nākotnes labklājība tomēr būs atkarīga no starpnozaru darbību izaugsmes tempa. Komisijas iesniegtajā darba plānā noteiktajās "lielajās kategorijās" ieteicams uzsvērt pašreizējos autonomos sasniegumus.

2.6 RK tādēļ ierosina Komisijai koncentrēt ES jauno rūpniecības politiku uz starpnozaru pieejas stratēģisko nozīmību, atzīstot "starpnozaru mijiedarbības" spēcīgo ietekmi. Tādēļ obligāts priekšnosacījums ir valsts iestāžu, nozaru, akadēmisko augstskolu un zinātniskās izpētes institūtu strukturālā sadarbība, kas pazīstama arī ar apzīmējumu "trīskāršā spirāle" ("Triple Helix"). Minētais klasteru modelis ir viena no Eiropas jaunās rūpniecības politikas pamatiezīmēm.

2.7 "Starpnozaru mijiedarbības" veicināšana ir balstīta uz inovācijām un tādām "ražojums-tirgus" kombinācijām, kas attiecīgajā nozarē vēl nav bijušas. Šāda mijiedarbība pārsniedz rūpniecības nozaru ietvarus; mijiedarbība ar citām, sociālām jomām nodrošina jaunu dinamiku. Reģionu komiteja šajā sakarā atsaucas uz mijiedarbību ar mākslas un kultūras jomu (radošo industriju), kultūru mijiedarbību (jaunā starpkultūru uzņēmējdarbība) vai mijiedarbību ar profesionālas izglītības jomu (jauna pieredze). ES nozīme minēto nozaru stimulēšanā var būt un tai jābūt ļoti ievērojamai. Reģionu komiteja aicina Komisiju attiecīgajās programmās un jaunajos struktūrfondos ņemt vērā minētos aspektus.

Efektīvāk veicināt integrāciju

2.8 Priekšlikumi attiecībā uz starpnozaru pasākumiem piedāvā iespējas Eiropas politikas integrētākai pieejai. RK uzskata, ka papildu uzsvars attiecināms uz šādām jomām:

- enerģētikas un vides jomā un veselības aizsardzības nozarē: ES būtu jāpārorientējas no minēto jautājumu klasificēšanas par "sociālām problēmām" un jāuzskata tās drīzāk par problēmām, kas sniedz jaunas iespējas tirgdarbībā ilgtspējīgas nākotnes zināšanu sabiedrības ietvaros (sk. 2.1 punktu);
- ES būtu jāizveido Eiropas darba grupa par sociālo inovāciju, kas nebūtu nošķirta no ES rūpniecības politikas, bet gan būtu viens no tās centrālajiem elementiem un kura, koncentrējoties uz augsti kvalificētu darbaspēku, sekotu arī mazāk kvalificētu strādnieku iespējām darba tirgū;
- jāpieņem integrēta pieeja attiecībā uz pētniecību un inovāciju: būtiski svarīgi ir panākt pamatprogrammu un struktūrfondu labāku saskaņotību attiecībā uz plānošanu un pamatnostādņēm, pievēršot īpašu uzmanību augstākā līmeņa pētījumiem paredzēto resursu apvienošanai;

— konkursu politika: šo jautājumu neizskata Komisija, bet tomēr to varētu iekļaut vienā no starpnozaru politikas iniciatīvām attiecībā uz atbalstu MVU, kuri arvien biežāk sastopas ar grūtībām tikt ņemtiem vērā ES konkursos;

— jāveic pasākumi citās ES politikas jomās, lai veicinātu starptautisko (pārrobežu) augsto tehnoloģiju zonu izveidi.

Novērst birokrātiskos šķēršļus un veicināt ES programmu pieejamību MVU

2.9 Komisijas darba plānā pamatoti ir atzīta mazo un vidējo uzņēmumu inovatīvās spējas ievērojamā vērtība. Tas, cik lielā mērā šie uzņēmumi to spēj praktiski īstenot, lielākoties ir atkarīgs no Eiropas tiesību aktu vienkāršošanas. Pašreizējos priekšlikumos attiecībā uz MVU, piemēram, ir būtiski ierobežotas subsīdiu iespējas pētniecībai un attīstībai MVU, kas ir pretrunā konkurētspējas stiprināšanai pasaules līmenī. Šobrīd viens amerikāņu MVU atvēl vidēji septiņas reizes vairāk līdzekļu pētniecībai un attīstībai salīdzinājumā ar vienu Eiropas MVU.

2.10 Neviens uzņēmums turpmāk nebūs ar mieru un nespēs pildīt visas ES administratīvās prasības, lai pretendētu uz subsīdijām 15 % apmērā. RK tādēļ ierosina uzsākt intensīvu kampaņu birokrātisko šķēršļu novēršanai, lai nodrošinātu pamatprogrammu un Eiropas struktūrfondu lielāku pieejamību MVU. RK pilnībā atbalstīs visus Komisijas priekšlikumus minētā mērķa sasniegšanai.

Šajā sakarā vietējo un reģionālo pašvaldību kā MVU tuvākā pārvaldes līmeņa iesaistīšana sekmēs Kopienas atbalsta pieejamību MVU.

2.11 Ierobežojumu atcelšana un no Kopienas tiesību aktiem izrietošā administratīvā sloga samazināšana, kā arī rūpīga minēto tiesību aktu radīto izmaksu un ieguvumu analīze ir Lisabonas stratēģijas mērķu īstenošanas būtiski priekšnoteikumi. Šajā sakarā svarīgi ir veikt Eiropas tiesību aktu ietekmes uz uzņēmumiem novērtējumu. Lai nodrošinātu šāda novērtējuma kvalitāti, tas ir jāveic kādai neatkarīgai trešai pusei. Reģionu komiteja aicina Komisiju visdrīzākajā laikā izvirzīt priekšlikumus šajā sakarā. Par minētās iniciatīvas aizsākumu varētu būt Nīderlandes sistēma, kas ir balstīta uz vienu neatkarīgu revīzijas struktūru (*Adviescollege Toetsing Administratieve Lasten, ACTAL*).

Noslēgums

Ņemot vērā starpposma novērtējumu, kas drīzumā jāveic Komisijai, Reģionu komiteja atzīmē, ka tā ļoti labprāt saņemtu atbildi uz šajā atzinumā izteiktajiem priekšlikumiem un ieteikumiem. RK aicina Komisiju apsvērt arī iespēju ieviest ikgadējas kontroles sistēmu. Reģionu komiteja labprāt darītu zināmu savu viedokli saistībā ar šādas ikgadējas kontroles veikšanu.

Briselē, 2006. gada 14. jūnijā

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs
Michel DELEBARRE